

LØSNINGSFORSLAG – Test deg selv – 4 Markedsplassen

[Klikk her ...](#)

Læreboka side 65	1
Læreboka side 70	2
Læreboka side 78	2
Læreboka side 85	3
Læreboka side 90	3
Læreboka side 99	4

Læreboka side 65

1 Hva er prisvariabel tilpasning?

Prisvariabel tilpasning er når bedriften har en fallende etterspørselskurve og den kjenner sammenhengen mellom pris og omsatt mengde og kan velge den prisen som gir størst overskudd.

2 Hva mener vi med et monopol?

Et monopol er en markedsform med bare én selger, men mange kjøpere. En monopolist står overfor en fallende etterspørselskurve og driver prisvariabel tilpasning.

3 Nevn sentrale grafer i et totaldiagram?

Sentrale grafer i et totaldiagram er STI, STK og resultatet.

4 Hva er nedre dekningspunkt i et totaldiagram?

Nedre dekningspunkt i et totaldiagram er der sum totale inntekter er lik sum totale kostnader.

5 Hvor er overskuddsområdet i totaldiagrammet?

Overskuddsområdet i et totaldiagram er mellom nedre dekningspunkt og øvre dekningspunkt (der kostnadene igjen overstiger inntektene).

6 Hvilke variabler må vi ha for å beregne et resultat?

For å kunne beregne et resultat av driften, må vi kjenne de totale inntektene og de totale kostnadene for den gitte perioden.

7 Hvor er vinningsoptimum i et monopol?

Vinningsoptimum ved monopol ligger der DEK er lik DEI.

8 Hvordan finner monopolisten optimal pris og optimal mengde?

Monopolisten finner optimal mengde ved å trekke normalen på mengdeaksen gjennom vinningsoptimum (DEK=DEI). Den optimale prisen finner monopolisten ved å trekke normalen på mengdeaksen gjennom vinningsoptimum til priskurven. Fra skjæringspunktet mellom priskurven og normalen trekkes en vannrett linje mot kroneaksen der prisen kan avleses.

Læreboka side 70**1** Hvorfor kan monopolisten drive selvstendig prispolitikk?

En monopolist kan drive selvstendig prispolitikk fordi bedriften har full kontroll over markedet, kan selv sette prisen og tilpasse den slik at bedriften oppnår størst mulig overskudd.

2 Hva mener vi med vinningsoptimum?

Vinningsoptimum er et *punkt* som ligger der (DEI) er lik DEK. I dette punktet er merinntekten ved å selge én enhet til lik merkostnaden ved å produsere én enhet til.

3 Hvordan beregner vi størst totalt overskudd?

Svar med utgangspunkt i totaldiagrammet.

Størst totalt overskudd er lik differansen mellom STI og STK ved vinningsoptimal mengde.

Svar med utgangspunkt i enhetsdiagrammet – alternativ 1:

Størst totalt overskudd er lik $(\text{Pris} - \text{SEK}) \cdot \text{vinningsoptimal mengde}$.

Svar med utgangspunkt i enhetsdiagrammet – alternativ 2:

Størst totalt overskudd er lik $[(\text{Pris} - \text{VEK}) \cdot \text{vinningsoptimal mengde}] - \text{FTK}$.

4 Hva er dekningsbidrag?

Dekningsbidraget er differansen mellom markedsprisen og de variable enhetskostnadene.

Totalt dekningsbidrag = $\text{STI} - \text{VTK}$ eller $= (\text{pris} - \text{VEK}) \cdot \text{vinningsoptimal mengde}$

5 Når er det aktuelt å bruke bidragsmetoden?

Et dekningsbidragsresonnement er aktuelt når en skal ta stilling til om en skal godta en tilleggsordre hvis bedriften har ledig kapasitet. Bidragsmetoden er også relevant når bedriften skal vurdere laveste pris for en kortere periode under svikt i etterspørselen for å unngå permittering.

Læreboka side 78**1** Hvorfor kan ikke den enkelte bedrift i et marked med fullkommen konkurranse påvirke markedsprisen?

Fordi den enkelte bedrift er for liten og derfor må tilpasse seg en gitt markedspris.

2 Hvordan dannes markedsprisen i et marked med fullkommen konkurranse?

Markedsprisen i et marked med fullkommen konkurranse dannes ut fra skjæringspunktet for markedets tilbudskurve og markedets etterspørselskurve.

3 Hvordan finner vi *vinningsoptimum* i et marked med fullkommen konkurranse?

Vinningsoptimum under fullkommen konkurranse er i skjæringspunktet mellom DEI og DEK.

4 Hvordan finner vi det største totale overskuddet?

Størst totalt overskudd i et *totaldiagram* er der avstanden mellom STI-grafen og STK-grafen er størst eller der resultatgrafen er på sitt høyeste.

I et *enhetsdiagram* er vinningsoptimum i skjæringspunktet mellom DEI og DEK. Der normalen på mengdeaksen gjennom vinningsoptimum skjærer priskurven trekkes en vannrett linje til kroneaksen der optimal pris kan avleses. Der normalen skjærer SEK er den relevante kostnaden.

Vinningsoptimalt overskudd er lik $(\text{pris} - \text{SEK}) \cdot \text{vinningsoptimal mengde}$.

- 5 Hva er den laveste pris bedriften kan ta på *lang sikt*?

Laveste pris på *lang sikt* er laveste SEK. Da får bedriften dekket alle sine kostnader.

- 6 Hva er den laveste pris bedriften kan ta på *kort sikt*?

Laveste pris på *kort sikt* er laveste VEK. Da får bedriften bare dekket sine variable kostnader.

Læreboka side 85

- 1 Hva heter de mest kjente konkurranseformene i markedsformen ufullkommen konkurranse?

De to mest kjente konkurranseformene er Oligopol og monopolistisk konkurranse.

- 2 Hva er kjennetegnet på monopolistisk konkurranse?

Kjennetegnet på monopolistisk konkurranse er:

- Flere bedrifter som ikke kan ta markedet helt alene.
- Tilbyr differensierte produkter – skiller på kvalitet og form
- Fri etablering som hindrer monopolisering
- Hver produsent står overfor en fallende etterspørselskurve.

- 3 Hva er kjennetegnet på oligopol?

Kjennetegnene på oligopol er:

- Noen få og store tilbydere som behersker markedet
- Vesentlige etableringshindringer

Læreboka side 90

- 1 Hva er prisdifferensiering?

Prisdifferensiering er når en bedrift tar forskjellig pris av ulike kjøpergrupper for samme produkt.

- 2 Hva er hensikten med prisdifferensiering?

Hensikten med prisdifferensiering er at bedriften kan utnytte sin produksjonskapasitet på ulike markeder, øke sin totale inntekt og oppnå større lønnsomhet gjennom stordriftens fordeler.

- 3 Hvilke vilkår må være oppfylt for å drive prisdifferensiering?

Vilkår for prisdifferensiering:

Markedene må være *atskilte* og kjøpergruppene må ha *ulik priselastisitet*.

- 4 Gi eksempel på prisdifferensiering.

Ulik pris på reiser for barn, pensjonister, soldater ved tog og buss.

Ulik pris på produktet innenlands og utenlands.

5 Hvordan skal fordeling på de ulike markedene skje?

Fordelingen skal skje slik at det totale overskuddet blir størst mulig. Det totale salget på begge markedene er der DEK skjærer prisen = DEI ute. Denne totale mengden skal fordeles på begge markedene. Så lenge DEI hjemme ligger over prisen = DEI ute, er det mest lønnsomt å selge på hjemmemarkedet. Resten av den totale salgsmengde skal selges på eksportmarkedet.

6 Hvordan vil du gå fram for å lage en utredning som skal gi deg svar på om prisdifferensiering er lønnsomt for en bedrift?

Det er vanlig å gjennomføre en utredning i *tre trinn*. I trinn 1 beregnes overskuddet når bedriften bare er monopolist på hjemmemarkedet. Trinn 2 fordeler markedene og beregner resultatet når bedriften selger både hjemme og på et eksportmarked. I trinn 3 vurderer vi om prisdifferensiering er lønnsomt ved å sammenlikne størst overskudd.

7 Hvordan finner du sum enhetskostnader ved prisdifferensiering?

Sum enhetskostnader for hele produksjonen finner vi ved å trekke en loddrett linje (normalen) på mengdeaksen gjennom det punktet der DEK=DEI – eksport. Der normalen skjærer SEK-kurven trekkes en vannrett linje mot kroneaksen og SEK kan avleses på der.

8 Hvordan finner du ny pris på hjemmemarkedet ved prisdifferensiering?

Ny pris på hjemmemarkedet ved prisdifferensiering finner vi ved å trekke normalen på mengdeaksen gjennom punktet der DEI-hjemme=DEI-eksport til normalen krysser pris-hjemme. Ny pris hjemme finner vi da ved å avlese prisen på kroneaksen.

Læreboka side 99**1** Hva menes med produksjonskapasitet?

Produksjonskapasitet er et mål på hva bedriften kan produsere med gitte produksjonsfaktorer.

2 Hva er sprangvise faste kostnader?

En økning i etterspørselen over tid kan medføre at bedriften må utvide kapasiteten gjennom å kjøpe flere maskiner ansette flere arbeidere i utvikling, produksjon og salg. En slik utvidelse gir flere faste kostnader og de øker i sprang som innebærer at bedriften får en ny kostnadsstruktur.

3 Hva er reversible kostnader?

Reversible kostnader er kostnader som bedriften *kan* kvitte seg med dersom produksjonen må reduseres på grunn av svikt i etterspørselen.

4 Hva er irreversible kostnader?

Irreversible kostnader er kostnader som bedriften *ikke kan* kvitte seg med dersom produksjonen må reduseres på grunn av svikt i etterspørselen.

5 Hva menes med positivt skift i etterspørselen?

Et positivt skift i etterspørselen betyr at etterspørselen øker og at den øker prisene.

6 Hva menes med konjunkturer?

Konjunkturer er svingninger i det økonomiske liv i samfunnet.